

Gładczuk, Czesław

"Filozofować dziś. Z badań nad filozofią najnowszą", pod red. Andrzeja Bronka, Lublin 1995 : [recenzja]

Studia Teologiczne 15, 398-399

1997

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Filozofować dziś. Z badań nad filozofią najnowszą. Praca zbiorowa pod redakcją Andrzeja Bronka, Lublin 1995, TNKUL, ss. 442.

We wprowadzeniu do *Filozofować dziś* redaktor wydania pisze: „Prezentowana książka zawiera wybór tekstów z zakresu filozofii najnowszej, zwanej różnie: postanalityczną, postempiryczną, ponowoczesną (postmodernistyczną), poststrukturalizmem, dekonstrukcjonizmem itp.

Redaktor wydania powodowany chęcią przybliżenia czytelnikowi polskiemu współczesnej problematyki filozoficznej, świadomy jest jej niepełności w prezentowanym tomie. Jest to opracowanie bardziej sygnalizujące aktualne tendencje i stanowiska najnowszej filozofii, aniżeli wyczerpujące dyskutowane w nich tematy i problemy.

Cykl publicznych wykładów zorganizowanych przez Wydział Filozoficzny TNKUL w dniach 25-29 V 1993 r. zainspirował pomysł, aby - po odpowiednim przepracowaniu - wydać je drukiem w publikacji uzupełnionej innymi artykułami o aktualnych problemach i nurtach filozofii. Większość tych artykułów przedyskutowano na sesji w Kazimierzu Dolnym w październiku 1993 r.

Do redagowania książki pozyskano teksty reprezentantów innych ośrodków akademickich w Polsce oraz filozofów z Anglii, USA i Australii. Artykuły ułożono według alfabetycznej kolejności nazwisk ich autorów.

W książce przedstawiono zasadnicze, jak się wydaje - pisze redaktor książki we wprowadzeniu - „modne” trendy lub kierunki badań filozoficznych: dekonstrukcjonizm (J. Derrida), epistemologia znaturalizowana, epistemologiczny fundamentalizm i antyfundamentalizm, fenomenologia, filozofia H. Bergsona, filozofia dialogu, filozofia feministyczna, filozofia polska, A.N. Whiteheada i Ch. Hartshorne’a filozofia procesu (dwa artykuły), filozofia transcendentna, filozofia umysłu i języka, H.-G. Gadamera filozoficzna hermeneutyka, nauki kognitywne i badania AI (dwa artykuły), neopragmatyzm, postmodernizm, pozytywizm i tomizm. Osobno dyskutowane jest zagadnienie genezy koncepcji prawdy i postępu oraz spór o realizm (M. Dummett).

I chociaż prezentowany tom nie pomieścił wszystkich najważniejszych kierunków i problemów najnowszej filozofii i w pełni nie okazał jej bogactwa, to jednak - zdaniem jego redaktora ukazał „niesłuszność wypowiedzanego niekiedy na gruncie samej filozofii poglądu o jej końcu”.

Nadając taką redakcję temu tomowi, powodowano się jeszcze jedną sugestią: chciano okazać, że to, co dawne, stare, nie musi być martwe. Przeciwnie, współczesność jest zakorzeniona w przeszłości. Tym wszystkim, którzy radykalnie z nią zrywali lub zrywają, historia filozofii dostarcza jednak wystarczająco wiele przykładów, że radykalne zrywanie z tradycją jest nie tylko niemożliwe, ale przede wszystkim poznawczo jałowe i że rozwój filozofii ma charakter pokoleniowego ciągu.

Artykuły są opatrzone bogatą literaturą. Wprowadzenie w całości, artykuły w streszczeniach są przełożone na język angielski. Indeks nazwisk i noty o autorach artykułów zamykają książkę.

Książka niezmiernie użyteczna, napisana przez kompetentnych znawców problematyki. Niech niektóre sugestie wyłowione z artykułu H. Kieresia to zilustrują.

Postmodernizm - pisze H. Kiers - jest ruchem myślowym, dominującym aktualnie w wielu środowiskach akademickich oraz pozaakademickich (lecz opiniotwórczych) Ameryki Północnej i Europy Zachodniej... Chociaż jest to ruch obejmujący wiele dziedzin kultury, jego osnową jest określona myśl filozoficzna; z jej wnętrza toczy się polemikę z tradycyjną wizją kultury i poszukuje się uzasadnień dla przekonania o nieodzowności zmian w postawie człowieka współczesnego wobec spadku po przeszłości oraz wobec świata. Według klasyków postmodernizmu, wspomniane zmiany mają mieć charakter historycznie i logicznie ostateczny i rozstrzygający o losie naszej cywilizacji... Zauważmy na koniec, że dyskusja z postmodernizmem odsyła ostatecznie do sporu ze sceptycyzmem, relatywizmem, irracjonalizmem czy fideizmem... Jest to fragment myślowy, który pojawił się w sytuacji upadku wiary w systemy oraz nadziei na samozbawienie się człowieka.

Ks. Czesław Gładczuk

Arystoteles, *Metafizyka*, Tom I i II, tekst polski opracowali Mieczysław A. Krąpiec i Andrzej Maryniarczyk na podstawie tłumaczenia Tadeusza Żelaźnika, wprowadzenie Mieczysław A. Krąpiec, redakcja naukowa Andrzej Maryniarczyk, Lublin 1996, RWKUL.

Pierwsze w Polsce równoległe trójjęzyczne wydanie *Metafizyki* Arystotelesa pomieszczono w dwu tomach. Tekst przekazano w języku greckim, łacińskim i polskim.

Tom I zawiera trójstronicowe słowo od Redakcji, Wprowadzenie do *Metafizyki* Arystotelesa na 98 stronicach autorstwa Mieczysława A. Krąpca i bibliografię zawierającą wykaz najbardziej znaczących tłumaczeń oraz opracowań dotyczących problemów *Metafizyki* Arystotelesa na 29 stronicach, numeracja stron dokonana oznakowaniem łacińskim.

W I tomie pomieszczono księgi A-Z *Metafizyki* w trójjęzycznym układzie na 409 stronicach.

Tom II na 259 stronicach zawiera księgi H-N - *Metafizyki* Arystotelesa również w trójjęzycznym układzie oraz słownik grecko-łaciński do ksiąg I-XII *Metafizyki*.

Trójjęzyczna wersja Metafizyki Arystotelesa - piszą Autorzy wstępu - *ukazuje się po raz pierwszy w dziejach polskiej literatury filozoficznej*. Sięgnięcie do źródeł motywują chęcią ukazania specyfiki, zarówno w formie językowej, jak i w metodzie, realistycznego myślenia w filozofii.

Przekład, nad którym praca trwała 30 lat, poczynając od roku 1965 dokonał na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim z inspiracji Mieczysława A. Krąpca, Tadeusz Żelaźnik.

Dokonane przez T. Żelaźnika tłumaczenie *Metafizyki* Arystotelesa, zostało w całości przejrane i poprawione celem utrzymania w tłumaczeniu dorzeczności języka Arystotelesa. Język dorzeczny jest językiem, który kieruje świadomość ku przedmiotom. Wyrasta on z języka naturalnego (potocznego) i stanowi jego rozwinięcie na